

KERTÉSZ SÁNDORNÉ

Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola
Kaposvár

Vonalelemekből építkező kreatív betűtanítási eljárás

Csokonai Vitéz Mihályról írta egyik életrajzírója: „Kisdedi állapotjáról egyebet nem tudok annál, amit az anyjától hallottam, hogy már az ABC tanulására oly erőszakos vonattatott tudni-kívánó lelkétől, hogy eltördelt seprőkorókból rakta azt ki magának a földre...” A költő az olvasás és írás tudományát ötesztendősen már birtokolta, s további fejlődéséről kiváló tanítói gondoskodtak, hogy a tehetséges palánta egyenesen, felfelé növekedjék, nehogy csenevész, természet ellen való növésű legyen. Azt hiszem, a mai tanítósnak is megszívlelendő célok ezek.

A mai kisgyermek tudásvágya is éppen olyan erős, mint dicső elődünké, de valamilyen – még pontosan fel nem tárt – okból vagy okokból az olvasási, tanulási kedv meglehetősen gyorsan alábbhagy, s a kezdeti nekibuzdulás után jönnek a kudarcok, a kellemetlen pillanatok, a tanítói dorgálások, a megfelelni nem tudás tetet-leket gyötrő érzései. A szorongás, a kedvetlenség, a sikertelenség, a félelem bénítja a teljesítőképességüket. Ennek kialakulását mindenképpen meg kellene akadályozni, vagy ha már észleljük, oldani, megszüntetni lenne kívánatos.

A tanulásához való kedvet szeretnénk elősegíteni a vonalelemekből építkező kreatív betűtanítási eljárással, közismertebb nevén „pálcikás módszerrel”.

Az általános iskola 1. osztályában az előkészítő szakasz feladatai: a tanulók beszédképességének, manipulációs és grafikus képességének megismerése, fonémahallás és -ejtés fejlesztése, viselkedési szokásaikról való tájékozódás. Ideje pontosan nem határozható meg, egyéni fejlettség függvénye. Az eltérések miatt egyes (gyengébb képességű) tanulóknak a kezdeti sikertelenségek hatására gátlások alakulhatnak ki, vagy a meglévők még erősödhetnek. Ezeknek a negatív jelenségeknek az elkerülése végett az egészséges terhelés kialakítása érdekében, valamint a sikerélmény biztosítása céljából *a tanulásra előkészítés feladatait alapján más módszertani elgondolások alapján tervezzük és szervezzük*. Már az első tanítási napon elindítjuk a gyerekeket az *önálló ismeretszerzés útján*, amely a helyes tanulási szokások kialakításában segíti őket. Ennek érdekében a helyes hangképzés, a folyamatos hangkapcsolás készségének kialakítását, a beszédértés, a szövegértés képességének, a mondatfűzésben való jártasságának, a köszönés, bemutatkozás, megszólítás, a kérdés elemi szabályainak elsajátítását tartjuk elsődleges célunknak. Tehát a *használató, mozgósítható készségek jártasságok szokások* elsajátítására tesszük a hangsúlyt.

Tanítási eljárásunkban nagyobb a tanulók önállósága: a tanító könnyebben ellenőrizheti, hogy az elsajátított ismeretek milyen mértékben funkcionálnak, hogy sikerült azokat gyakorlatilag alkalmazni, biztonságossá fejleszteni a tanulók nyelvhasználatát.

A vonalelemekből építkező kreatív betűtanítás *lényege* manipulációs tevékenységen alapuló betűismertető eljárás, amely összekapcsolódik a rajzzal, az írással, a betűformákhoz tartozó szóképekkel, s azoknak megfelelő jelentésével. Kimondottan az első félév tantervi anyagának feldolgozásához használjuk. Ez a módszer lényegében nem új, hiszen a hangoztatás, a hang és a betű alapos elemzése (kírákása), majd a szóba, mondatba, szövegbe való visszahelyezése következetesen végigvonul más betűtanítási módszerek minden óráján is. Tehát ez az analitikus-szintetikus módszer csak módszertani újításokat tartalmaz, ebben különbözik az eddigiektől.

A nagybetűs kezdés előnyei:

- A „pálcikás” módszerrel a *tevékenykedtetés sohasem válik unalmassá, egyhangúvá*. A gyerekek a már megismert betűk segítségével olyan szavakat is kirakhatnak, amelyek nem szerepelnek a könyvben.
- Ezzel a taneszközzel *megnyúlik az ún. előkészítő időszak*, s ez lehetővé teszi, hogy a gyengébben fejlett gyerekeket felzárkóztassa a tanító.
- Mivel nem szóképeket kell emlékeztetükben rögzíteniük, hanem betűket ismernek meg, eredményesebben fejleszhető a fonémahallás, az analízáló képesség. A fonéma-betű megfeleltetése is biztonságosabbá válik, átsegít az összeolvasás nehézségein.
- Mindez azt eredményezi, hogy a program végére nem „kvázi olvasni tudással” rendelkeznek a gyerekek, hanem valóban tudnak olvasni nagybetűs szavakat, mondatokat, sőt a gyorsabban haladók szöveget is.
- Ezt a célt szolgálja az is, hogy *nyolc oldal nagybetűs szöveg* is tartozik a taneszközhöz. Ez nemcsak differenciálást tesz lehetővé, hanem a lassabban haladó gyerekek számára is lehet belőle feladatokat válogatni.
- A nagybetűs alapszavak mellett kezdettől fogva szerepelnek a kisbetűs formák is. Ezáltal a program a kisbetűk megismerését is előkészíti, megkönnyíti, mert könnyű tudatosítani, hogy egy hangnak több betűforma felel meg.
- Az írástanítás szempontjából is előnyös, ha az előkészítő szakasz hosszabb. Közismert tény, hogy mennyire fejletlen a hatévesek mozgáskoordinációja. A betűelemek biztonságos vonalvezetése, az arányok és irányok helyes beidegződése a betűírás és -kapcsolás tanításakor feltétlenül kamatozik.

Ezekhez az elgondolásokhoz kapcsolódik a cselekvés elve és szerepe az ismeretek elsajátításában, kialakításában, rögzítésében. Kis pálcikák segítségével végezzük ezt a manipulációs tevékenységet.

Az alapszavak rajzai és az azoknak megfelelő alapszavak szóképei szorosan összekapcsolódnak a betűk pálcikákkal való kirakásával. A szóképek megismerésével párhuzamosan folyik az adott szóban előforduló betűk megismertetése, elemzése cselekedtetés útján.

Ez az elképzelés magában foglalja azt a tényt, hogy kezdetben csak az egyenes vonalából álló nagybetűket tanítjuk meg, mert a gyerekek írásra való felkészítése nélkül más betűformák íratására nem célszerű vállalkozni.

Azt feltételezzük, hogy a gyerekek utánzó és rajzkészségére bátran támaszkodhatunk. Egyszerű fekvő, álló és ferde egyeneseket minden gyerek képes húzni. Úgy gondoljuk, hogy e mozzanatok összekapcsolásával érzékeltetni lehet az írás és a rajz közötti különbséget, megadva ezzel az írás-olvasás élményét a kis elsősnek már az első tanítási napon.

Tanulói taneszközök az 1–40. napig a következők:

- „felöltöttetett gyufásdoboz” (varázsdoboz), benne lefejezett gyufaszálak, egészek és felezettek,
- olvasókönyv nyolc oldal nagybetűs szöveggel a végén,
- olvasásgyakorlást és beszédfejlesztést szolgáló rajzos segédanyag, olvasási munkafüzet,
- vonalas írásfüzet a betűelemek írásának és kapcsolásának gyakorlásához,
- füzet vázolási gyakorlatok végzéséhez és rajzolásához,
- írólapok vagy újságfüzet.

Tanítói taneszközök az 1–40. napig:

- tanítói pálcikák: 1 cm átmérőjű puha rudak, 10 cm és 5 cm hosszúságúak, ráragasztott mágnesrúddal,
- alapszavak rajzai (egyszerű vonalú ábrákkal),
- alapszavak szóképei nyomtatott nagybetűkkel,

- összevont betűkártya – felső részén nyomtatott nagy – alatta a nyomtatott kisbetű képével,
- betűképsorozat a betűk négyféle alakjával.

Tanulói taneszközök a kisbetűk tanítása időszakában a 40–90. napig:

- írás munkafüzet az írás és az olvasás tanulásához,
- vonalas írásfüzet a betűalakítások és a kapcsolások, valamint a másolás, a tollbamondás, az emlékezetből való írás gyakorlásához,
- füzet a betűk vázolásának gyakorlásához és rajzok készítéséhez.

A tanító taneszközei a 40-től a 90. napig:

- alapszavak képei,
- alapszavak szóképei,
- betűsorozat: nyomtatott kisbetűkből, írott kis- és nagybetűkből.

A nyomtatott nagybetűk tanításának metodikai lépései:

1. A tanítandó betűhöz, szóhoz kapcsolódó beszélgetés elindítása. A beszélgetésből a tanítandó hangot, betűt tartalmazó mondat elemzése. (Ebben a mondatban legyenek benne a tanítandó alapszavak!)
2. A tanító lerajzolja nagy alakban a táblára.
3. A tanulók az üres téglalapba szintén lerajzolják egyenként.
4. Kiejtik, hangoztatják a képeken látottakat közösen, egyenként (fonémaejtés, fonémahallás fejlesztése).
5. Az ábrák nevének kirakása pálcikákkal:
tanító: táblánál,
tanulók: kicsi pálcikákkal az asztalon.
6. A vonaleleket vázolgatják, rajzolgatják, majd felépítik írásban is.
7. Ha már több betűt ismernek, esetleg az ismeretlen betűk helyét koronggal is jelölhetik, majd helyettesítik a megismert új betűkkel.
8. A betűelemek alakításának és kapcsolásának ismertetését, gyakorlását értelemszerűen az órának abba a részébe tervezzük, ahol annak funkciója van.

Az írás munkafüzetet a 40–90. napig használják a tanulók. Ez a taneszköz kettős célt szolgál: a nyomtatott kisbetűk megismertetését és olvasását, valamint a kis- és nagybetűk írásának megtanítását az olvasással párhuzamosan. Ennek megfelelően a taneszköz egyes oldalai is kettős osztásúak. A lapok bal fele az írás tanulására, jobb fele pedig az olvasásra szolgál. Így nem kell a gyerekeknek külön taneszközt használniuk az olvasás és az írás tanulásához. Könnyen váltogatható a kétféle tevékenység anélkül, hogy a szervezés, az eszközök előkészítése, cseréje időt venne el az órából. (Természetesen van a gyerekeknek külön írásfüzetük, amelyben további írásgyakorlási, írásalkalmazási feladatokat végeznek. Olvasáshoz használhatnak más könyveket is. A szövegértés ellenőrzését szolgáló rajzos, válogató másolósos stb. feladatokat is az írásfüzetben vagy írólapon, esetleg az ún. mesefüzetben oldhatják meg a tanulók.

Minden új betű tanítása szóképből indul ki. Az alapszavak nagy, nyomtatott betűs alakjait már ismerik a gyerekek. Az első negyven napon végzett feladatok révén a hanganalízisben is jártasságot szereztek. S mivel a nagy nyomtatott betűkkel együtt kezdettől fogva a gyerekek előtt van a másik három betűforma is, valószínűleg nem okoz gondot a tanítandó betű hanggal való azonosítása. A nyomtatott kisbetűs szóképpel mellett – illetve a tulajdonneveknél nagy kezdőbetűs mellett – rögtön megjelenik az írott kép. (Ennek révén rögtön olvashatják az írott betűs szavakat, és felismerik, hogy ugyanazt a hangsort többféle írásjeggyel lehet rögzíteni.)

A kis nyomtatott betűkkel párhuzamosan tanítjuk az írott kis- és nagybetűket. Ezáltal nem húzódik szét időben a különböző betűformák megismertetése. hamarabb olvastathatunk és írathat-

tunk mondatokat, szöveget a tanulókkal. Nyelvhasználat-központú anyanyelvi nevelésünkben ez fontos, mert a nyelvhasználat alapegysége nem a szó, hanem a szöveg, ennek pedig a mondat a legkisebb egysége.

Az írástanulás szempontjából is jó, hogy a kis- és nagybetűk követik egymást. Írott betűink jó részében a kicsi és a nagy csak méreteiben különbözik (pl. o, ó, ö, ő, u, ú, ü, ű, c, v, z). Más részüknél kicsi a vonalvezetésbeli eltérés (pl. i, í, cs, sz, zs, gy). Ismét más részüknél a kis és nagy írott forma jobban eltér ugyan, de a nagy írott erősen hasonlít a nagy nyomtatotthoz, amit már jól ismernek a gyerekek (pl. p, b, k, r, s). S mivel a legtöbb gyerek már iskolába lépés előtt megpróbálkozik a nyomtatott betűk írásával, nem okoz különösebb gondot a nagy írott forma elsajátítása. Viszonylag kevés olyan betűnk van, amelynek annyira eltérő a formája és a vonalvezetése, hogy komolyan számolnunk kellene a párhuzamos tanítás miatt bekövetkező negatív transzferhatással. Az írásalkalmazás szempontjából viszont igen nagy nyereség az, hogy minél előbb megismerik a gyerekek az összes írott betűt. Hamarabb használhatják eszközként az írást, helyesírásukban előbb tudatosulhat a nagybetű funkciója (mondatkezdés, tulajdonnév). Motivációs szempontból sem közömbös, hogy mikor tudnak leírni először önállóan egy mondatot, üzenetet, rövid levelet.

A továbbiakban az egyes lapok bal oldalával, az írástanítást szolgáló feladatokkal foglalkozunk, mivel ez a rész módszertani szempontból igen sok problémát tartalmaz.

Az írástanítás tantárgypedagógiája meglehetősen jól kidolgozott. A gyerekek olvasható, esztétikus írásának romlása az utóbbi két évtizedben megítélésünk szerint abból fakad, hogy az iskolában a tanítók nem veszik figyelembe a módszertani követelményeket, kevés gondot fordítanak a betűk alakítására és kapcsolására. Az írást valóban eszközként akkor használhatja a gyerek, ha az írásmozgás megfelelően beidegződött a betűk alakításában és kapcsolásában. Ehhez kedvező lehetőséget kínál a taneszköz.

Van az írástanításban néhány igen fontos módszertani követelmény, amelyet nem lehet sem elhagyni, sem a lépések sorrendjét felcserélni.

Ezek a következők:

1. Az írott betűt célszerű a nyomtatottból levezetni. Különösen fontos ez az első betűk tanításakor: akadnak gyerekek, akiknek számára még nem világos a hang-betű megfelelés, illetve nehezebben látják be, hogy egy hanghoz több betűforma tartozik. De lényeges ez akkor is, amikor a kis és nagy írott forma nagyobb eltérést mutat (pl. r, l, e stb.), tartalmaz pl. ellentétes hurokvonal a H-nál, fekvő hurokvonal az L-nél, D-nél stb.
2. A vonalvezetés bemutatását lehetőleg kövesse nagyobb alakban átírással vagy ráírásos változás. A gyerek ugyanis hiába ismeri a vonalelemeket, a betű írásához szükséges mozgássort mindenképpen rögzítenie kell. Ezt teszi lehetővé a munkafüzetben a nagyalakú, illetve a szaggatott vonallal rajzolt betű. A lassabban fejlődő gyerekekkel végezhető változást a tanító külön írólapon is.
3. Ezután helyezzük el a betűt a vonalrendszeren. S miután tisztázzuk, hogy hány vonalközt vesz igénybe, hol kezdődik, hol fejeződik be, hol metszik egymást a vonalak stb., a gyerekeknek önállóan írniuk kell néhány betűt a vonalrendszerben. Ezért az első sorban csaknem minden esetben önálló betűket kell írniuk. Előzőleg esetleg átírhatják az előnyomott mintákat is.
4. Ezután térhetünk át a betűk kapcsolására. Itt íratlan szabály, hogy a kapcsolási módok a könnyebbtől haladjanak a nehezebbek felé, és először az új betűhöz kapcsoljuk a már ismerteket. Majd ezt követően kapcsoljuk másokhoz az új betűt. (Ennek megfelelően terveztük meg a gyakorlásra szánt kapcsolásokat, illetve a szavakban is ezt tartottuk szem előtt.)

5. Mindezen ismeretek alkalmazása, gyakorlása következik ezután szavak, illetve mondatok írásával. Itt is alkalmazhatja a tanító a megadott minta átírását, ha a gyerekek fejlettsége ezt megkívánja. Csak ezt követően írasson az üresen hagyott sorba!
6. A betűírás, -kapcsolás, szó- és mondatírás gyakorlására megadott előírt sorokban ügyelni kell a betűk, szavak közti karikányi távolságra. A továbbiakban a különböző íráskalkulációs formákat a vonalas füzetben végeztetjük. Ezeknek anyagában szükség szerint figyelembe kell venni a betűalakítás és -kapcsolás hibáit, hogy korrigálhatók legyenek.

S most következzen a lapok jobb oldala, az olvasást szolgáló rész!

Mivel a tanítás első negyven napján a gyerekek megismerkednek az összes nagy nyomtatott betűvel, ilyen betűkkel írt szövegeket is megtanulnak olvasni, nem véletlen, hogy a kisbetűk tanulása közben is találkozunk nagybetűs anyaggal. Ennek különösen az első időszakban van fontos szerepe egészen addig, amíg elegendő kisbetű lesz ahhoz, hogy elhagyhassuk a nagybetűs formákat. A cél világos: a nagybetűs szövegek olvasásakor kialakuló összeolvasási technikát kell fokozatosan átvenniük a kisbetűs szövegekre, ugyanakkor fenn is kell tartani a „már tudok olvasni” élményt, amely motivációs szempontból is igen lényeges. Ezért van az, hogy az első oldalakon az olvasás gyakorlására többször szerepel olyan feladat, amelyben különböző betűformákkal írt mondatokat kell összekötniük a gyerekeknek. Néhol ugyanaz a szöveg nagybetűs és kisbetűs formában is előfordul

Kezdetben kevés a mondat és szöveg olvasásának lehetősége a kisbetűk korlátozott számú ismerete miatt. Ekkor fontos szerepük van a betűformákat azonosító gyakorlatoknak. Vannak ilyenek a taneszközben, és mintájukra a tanító is alkothat hasonlókat tábla és írásvetítő felhasználásával. Csaknem minden lap először szavak olvasására ad lehetőséget, s ezekben szerepel az új betű. Nemcsak betűfelismertetést, összeolvasást gyakorolhatnak így, de a szavak értelmezésével, mondatok alkotásával a beszédfejlesztést is segíteni lehet.

Beszédművelési szempontból igen hasznosak azok a mondókák és ritmikus szövegek, amelyeket Murayné Szy Éva Játékos beszédnevelés c. könyvéből vettünk át. Ezek olvastatása, mondogatása a helyes hangképzést is fejleszti. (Többségük meseszerű: ezért értelmezésükre, folytatásukra, vagyis szövegalkotásra is lehetőség van.)

Az olvasókönyvben bőséges olvasási anyag áll a tanulók rendelkezésére. Ha ehhez számításba vesszük azt is, hogy a gyorsabban haladó gyerekekkel más könyveket is használhat a tanító, akkor az olvasási technika elsajátításában jó eredményekre számíthatunk. (A második félévben pedig több idő jut majd a szövegértés, a szövegértelmezés fejlesztésére, olvasás útján történő ismeretszerzésre, ha fejlettebb technikával rendelkeznek a gyerekek.)

A taneszköz olvasási anyagában tematikusság nem fedezhető fel. Az egyszerűség, a játékoság a ritmusban, a meseszerűség jellemzi az olvasandókat. Éppen ezért alkalmas az olvasástechnika fejlesztésére, nem vonja el feleslegesen a figyelmet. Az elsődleges szempont az, hogy abban, amit olvastunk, minél gyakrabban szerepeljen az újonnan megismert betű. Az anyanyelvi nevelés egyéb területeiről sokféle feladat megoldására van lehetőség az olvasandóhoz kapcsolódva. Változatos problémákat oldhatnak meg a tanítók az olvasottak értelmezésére és a megértés ellenőrzésére is.

Az olvasókönyv utolsó négy oldala már valamennyi betű ismeretét feltételezi. Az ott szereplő feladatok gyakorlásra és differenciálásra egyaránt alkalmasak.

A vonaleleimekből építkező kreatív betűtanítási eljárás első félévben használatos tankönyvcsalád hiányzó darabját, a második félévben használható olvasókönyvet elkészítettük. Hiánypótló munka ez, hiszen így lett teljes az 1. osztályos tankönyvcsalád. Tanító és tanuló szívesen dolgozik, tanul a szemléletben, módszertani elveiben egymásra épülő tankönyvekből.

Az első félévben használatos tankönyvek ún. munkatankönyvek, a második félévi olvasókönyvet is ehhez hasonlóan terveztük meg. Ez azt jelenti, hogy az egyes olvasmányok után összeállított

feladatsorok segítik a tanító munkáját, elsősorban a képességfejlesztésben. A feladatok sora egyrészt a tanulók közötti képességbeli különbségeket hivatott kiegyenlíteni, másrészt a nyelvi képességek szinte összes területét átfogja.

Természetesen mindezek *ajánló céllal készültek.* A tanító önállóságát, kreativitását nem kívántuk befolyásolni, csupán az előtte álló lehetőségeket tártuk fel.

A tankönyv művelődési anyagának összeállításakor a gyermekek életkori sajátosságaihoz próbáltunk igazodni, valamint értékes, tartalmas, érdekes, játékos szemelvényeket igyekeztünk válogatni. *Az anyag gerincét a mesék, állatmesék alkotják, ezt egészítik ki versek, találós kérdések, mondókák, nyelvtörők, kiszámolók, népi bölcsességek. Természettudományos ismereteket közlő szövegek is tekintélyes számban helyet kaptak az összeállításban.*

Tankönyvünkben több szemelvény olvasható, mint a rendelkezésre álló tanórák száma. Ezzel a választás, a szelektálás lehetőségét is biztosítani kívántuk a tanító és tanulók részére egyaránt. A művelődési anyag és a tanmenet összeállításakor a heti kilenc anyanyelvórát vettük figyelembe. Ebből következően a szemelvények után található feladatsorok sokrétűek. A következő területeket kívánják fejleszteni: *olvasás-olvasástechnika; szövegértés; beszédtechnika, beszédfejlesztés; írás, írástechnika, íráshasználat; helyesírás.*

A tankönyv fejezeteihez készült tanmenetet is ezen mutatók szerint készítettük el. Ezt abból a megfontolásból tettük, mert a beszéd-olvasás-írás-helyesírás egymástól elválaszthatatlan anyanyelvi területek, fejlesztésük csak integráltan lehetséges.

Az olvasási képesség fejlesztése kiemelt fontosságot élvez koncepciónkban, *fő hangsúlyt a néma értő olvasás kapja. A hangos olvasáskor az olvasástechnika pontossága, ezen belül az artikuláció, a folyamatos hangkapcsolás, az írásjelek helyes érzékeltetése élvez prioritást.* Természetesen a beszéd tartalmi és technikai oldala a többi anyanyelvi területtel együtt fejlesztendő. Az írás, írástechnika tökéletesítése is részét képezi a tankönyvünkben található feladatoknak. *Az írásos feladatokat az esetek nagy többségében a füzetben végzik a tanulók. Ezt külön ábrával jelöltük kezdettől fogva.* Alakítási és kapcsolási feladatok gyakorlása, a különböző íráskalkulációs formák elvégzése (másolás írottról írottra, nyomtatottról írottra), tollbamondás (látó-halló, látó, valódi), továbbá az emlékezetből írás – megfelelő tartalommal és terjedelemmel – részei az írásközpontú anyanyelvi óráknak. A tanmenetben jelöltük ezeket a tevékenységeket.

A gyakorlóórákat úgy terveztük, hogy anyaguk nem kötött. Hiszen az ilyen típusú órának éppen az aktuális probléma, hiányosság, pontatlanság, bizonytalanság korrigálása, pótlása, pontosítása a célja. A képességek differenciálására is van lehetőség. Ismert, már olvasott szöveg is lehet a gyakorlás anyaga, de ismeretlen olvasmányokból is válogathat tanuló, tanító egyaránt.

Meglehetősen sok rajzos feladatot terveztünk. Célja a finom mozgások, a szín-, arány-, formaérzék fejlesztése, ezen kívül a gyermeki fantázia kivetítődését rendkívül fontosnak tartjuk. A művelődési anyaghoz kapcsolódó tanmenetet is készítettünk. A tankönyv megjelenésével egyidőben a meglévő tankönyvhasználati útmutatót bővíteni kívánjuk a második félévre vonatkozó elméleti és gyakorlati tudnivalók kifejtésével. Egyébként az 1. osztályos első és második félévi taneszközök, tankönyvcsalád megrendelhető a kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolán.